

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИВЧЕННЯ СПОРІДНЕНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

(фахова профілізація «Народні інструменти»)

Спеціальність		В5 Музичне мистецтво
Галузь знань		В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Ступінь вищої освіти		Бакалавр
Освітньо-професійна програма		Оркестрова майстерність
Курс		1
Семестр		1 – 2
Обсяг дисципліни (години / кредити ЄКТС)		120 годин / 4 кредити ЄКТС
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)		Обов'язкова
Мова викладання		Українська
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Доценко Володимир Ігорович
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Професор, заслужений артист України
	Посада	Професор кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Dozenko.pdf volodymyr.dotsenko@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Мандзюк Любов Сергіївна
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент, Заслужений діяч мистецтв України
	Посада	Доцент кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Mandziuk.pdf liubov.mandziuk@num.kh.ua
Інформація про	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Ткаченко Вікторія Миколаївна

викладача	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Tkachenko.pdf viktorii.tkachenko@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Костогриз Сергій Олександрович
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Kostogryz.pdf sergii.kostogryz@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Костенко Наталія Євгеніївна
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Kostenko.pdf nataliia.kostenko@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Голяка Геннадій Петрович
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Goliaka.pdf hennadii.holiaka@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Юрченко Ольга Петрівна
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Кандидат мистецтвознавства
	Посада	Старший викладач кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Yurchenko.pdf olha.yurchenko@num.kh.ua
Інформація про	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Кужба Михайло Дмитрович

викладача	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Доктор мистецтва
	Посада	Старший викладач кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Kuzhba.pdf mykhailo.kuzhba@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Сліпченко Ксенія Дмитрівна
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Доктор філософії
	Посада	Старший викладач кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Slipchenko.pdf kseniia.slipchenko@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Авдимирець Людмила Євгенівна
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	—
	Посада	Викладач кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Avdymyrez.pdf liudmyla.avdymyrets@num.kh.ua
Анотація		Навчальна дисципліна «Вивчення споріднених інструментів» спрямована на формування виконавської універсальності та розширення професійних можливостей здобувачів освіти у сфері народно-інструментального мистецтва. Зміст дисципліни охоплює опанування технічних, тембрових і художньо-виражальних особливостей споріднених інструментів, що активно функціонують у сучасній академічній виконавській практиці. У процесі навчання здобувачі працюють над різностильовим репертуаром, удосконалюють навички читання з листа, розвивають здатність оперативно адаптуватися до нових виконавських завдань. Особлива увага приділяється усвідомленню специфіки звуковидобування, технічних можливостей інструментів та їх функціональної ролі в різних формах музикування.
Мета дисципліни		Формування у здобувачів освіти системи знань про споріднені народні інструменти та їх органологічні особливості, оволодіння технічними й художньо-виражальними можливостями цих інструментів, а також набуття практичних навичок їх використання у сольній,

	ансамблевій та оркестровій виконавській діяльності.
Програмні результати навчання	ПРН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності. ПРН3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності. ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію. ПРН8. Демонструвати музично-аналітичні навички а процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
Загальні компетентності	ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК12. Здатність працювати автономно.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності. СК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності. СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва. СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності. СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу. СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.
Професійні компетентності	ПК5. Здатність визначати напрями, види та способи підвищення рівня власних педагогічних та фахових компетентностей.
Зміст навчальної дисципліни	<i>Тема 1.</i> Вивчення регіональних традицій музикування на споріднених інструментах народно-інструментального ансамблю. <i>Тема 2.</i> Формування виконавського апарату здобувача-виконавця в умовах відмінності та характерних особливостей музичного інструменту. <i>Тема 3.</i> Робота над технічним матеріалом (гамами, етюдами, вправами) на обраному інструменті. <i>Тема 4.</i> Вивчення техніки вимови музичної фрази. <i>Тема 5.</i> Вивчення штрихової різноманітності виконуваного матеріалу в контексті образного змісту. <i>Тема 6.</i> Розвиток навичок виконавського мислення на прикладах творів для споріднених інструментів. <i>Тема 7.</i> Розвиток динамічного слуху як основи реалізації творчого завдання. <i>Тема 8.</i> Вивчення законів розвитку музичного матеріалу. <i>Тема 9.</i> Фразування, засоби членування та об'єднання в

	музиці. <i>Тема 10.</i> Динаміка як засіб виразності і засіб членування і об'єднання в музиці. <i>Тема 11.</i> Логіка використання апікатурних принципів. <i>Тема 12.</i> Виховання відчуття пульсу і реалізації його в звучанні. <i>Тема 13.</i> Образна багатоплановість, точна передача зміни характеру, роль сполучного матеріалу. <i>Тема 14.</i> Темп як засіб виразності та об'ємності матеріалу. <i>Тема 15.</i> Динаміка, штрихи, темп, характер, фактура як засоби виконавської інтерпретації під час концертного виступу. <i>Тема 16.</i> Опанування різножанрових творів на споріднених інструментах (за вибором здобувача).
Види занять	Індивідуальні заняття, самостійна робота.
Методи навчання	Під час вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання: практичний метод (практичні заняття); словесні методи (лекція, дискусія); наочні методи (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); репродуктивний, пояснювально-ілюстративний метод (відтворення як засіб повторення); відеометод (перегляд); самостійна робота (пошук шляхів вирішення завдань, робота з літературою).
Форми, методи та критерії оцінювання	Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Поточний контроль (max 60 балів): оцінюється діяльність здобувача під час підготовки інструктивної/ художньої програми до семестрового контролю. Семестровий контроль (max 40 балів): залік. Оцінюється відтворення музичної композиції на спорідненому інструменті (за вибором здобувача), індивідуальна презентація виконавської роботи. Умовою допуску до семестрового контролю є виконання програми освітнього компонента й отримання за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60. З критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів поточного та семестрового контролю і послідовністю накопичення балів студентів ознайомлюють на першому аудиторному занятті та за посиланням https://docs.google.com/document/d/1W5pk2rkEV0XOZb2MZKcOvVUv0bS2O42A/edit?usp=drive_link&ouid=114520142602574643901&rtpof=true&sd=true
Особливості та політики дисципліни	Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі освіти комунікують завдяки таким засобам, як

	Moodle, листування через e-mail, посилання на google-диск, Messenger, Google Meet (відеотелефонний зв'язок), документи Google (онлайн-текстовий редактор). Від студентів очікується регулярне відвідування усіх занять згідно з розкладом. Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності. В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.
Рекомендовані джерела інформації	Брояко Н. (2017). <i>Теорія і практика бандурного виконавства: навч. посіб.</i> Київ: Ліра. Гусак Р. (2016). <i>Народні музичні інструменти. Історія української музики: У 7 т. Т. 1. Кн. 1: Від найдавніших часів до XVIII століття. Народна музика.</i> Київ: Видавництво ІМФЕ. Давидов М. (2008). <i>Школа виконавської майстерності баяніста (акордеоніста): Посібник.</i> Київ: Вид-во ім. О. Теліги. Мацієвський І. (2012). <i>Музичні інструменти гуцулів. Монографія-збірник.</i> Вінниця: Нова книга. Снедкова Л. (2020). <i>Споріднені народні інструменти в ансамблі та навчальному процесі: методичні настанови.</i> Харків: ФОП Панов А.М. Стрілець А. М. (2021). Концертно-педагогічний репертуар Харківської баянної школи в жанрово-стильовій динаміці. <i>Аспекти історичного музикознавства. До 95-річчя кафедри народних інструментів України, (22), 7–27.</i> Хоткевич Г. (2012). <i>Музичні інструменти українського народу.</i> Друга редакція. Харків.

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Вивчення споріднених інструментів» (фахова профілізація «Народні інструменти»), затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського, протокол № 9 від 26 червня 2025 р.